

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี*
GOVERNANCE-BASED MANAGEMENT BY SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE LOPBURI PROVINCIAL OFFICE OF LEARNING
PROMOTION

วีระวุฒิ พิระพันธุ์¹, ประดิษฐ์ ฉัตรจรัสกุล² และ วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม³

Veerawut Peerapan¹, Pradit Chatcharatkoon² and Wiralpach Wongwatkasem³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: Pradit.Ch@anmc.ac.th

วันที่รับบทความ : 12 มีนาคม 2569; วันที่แก้ไขบทความ 19 มีนาคม 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 21 มีนาคม 2569

Received 12 March 2026; Revised 19 March 2026; Accepted 21 March 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย บุคลากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด

Citation:

* วีระวุฒิ พิระพันธุ์, ประดิษฐ์ ฉัตรจรัสกุล และ วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2569). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(2), 136-153.

Veerawut Peerapan, Pradit Chatcharatkoon and Wiralpach Wongwatkasem. (2026). Governance-Based Management By School Administrators Under The Lopburi Provincial Office Of Learning Promotion.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(2), 136-153.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ลพบุรี จำนวน 140 คน โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ทั้งโดยภาพรวมรายด้าน และ รายข้อ จำแนกตาม ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลักความคุ้มค่า

คำสำคัญ: การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารจัดการ , การบริหารการศึกษา

Abstract

This research aims to 1) study the governance practices of school administrators under the Lopburi Provincial Office of Learning Promotion; 2) compare the level of opinion of personnel regarding the governance practices of school administrators under the Lopburi Provincial Office of Learning Promotion, categorized by educational level, position, and work experience; and 3) study guidelines for developing school administration based on good governance principles by school administrators under the Lopburi Provincial Office of

Learning Promotion. The sample consisted of 140 school personnel from the Lopburi Provincial Office of Learning Promotion, obtained through stratified random sampling. The research instruments were a 5-level Likert scale questionnaire and semi-structured interviews. Statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed the following:

1. The overall governance practices of school administrators under the Lopburi Provincial Office of Learning Promotion were at a high level. When considered in each aspect, governance practices were also at a high level in all aspects.

2. A comparative analysis of opinions regarding governance practices among school administrators under the Lopburi Provincial Office of Learning Promotion, both overall, by aspect, and by item, categorized by educational level and position, showed statistically significant differences at the .05 level. However, there were no significant differences overall or by aspect when categorized by work experience.

3. The governance practices of school administrators under the Lopburi Provincial Office of Learning Promotion comprise six aspects: the rule of law, morality, transparency, participation, accountability, and cost-effectiveness.

Keywords: Governance practices by school administrators, management, educational administration

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โลกได้เผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงและเป็นวงกว้างต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินกิจกรรมของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ประเทศไทยซึ่งมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาการค้า การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจระหว่างประเทศในระดับสูง ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยปรากฏปัญหาการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ การว่างงานที่เพิ่ม

สูงขึ้น ชั่วโมงการทำงานที่ลดลง ตลอดจนภาระหนี้ครัวเรือนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากระดับที่สูงอยู่แล้ว ส่งผลให้ความสามารถในการชำระหนี้ของทั้งภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจมีความเปราะบางมากยิ่งขึ้น สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และข้อจำกัดในการรองรับภาวะวิกฤติและการเปลี่ยนแปลงของบริบทการแข่งขันในเวทีโลกที่ทวีความเข้มข้นมากขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

นอกจากปัจจัยด้านโครงสร้างเศรษฐกิจแล้ว ปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการพัฒนาประเทศ คือ ข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะภาครัฐซึ่งยังประสบกับปัญหาด้านความคล่องตัว ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน รวมถึงปัญหาการทุจริต การประพฤติมิชอบ และการขาดคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร ประกอบกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างและกระบวนการบริหารราชการแบบเดิมไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ได้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหาทั้งในระดับโครงสร้าง ระดับนโยบาย และระดับการปฏิบัติการ ทำให้การบริหารจัดการภาครัฐโดยภาพรวมยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังปรากฏข้อจำกัดด้านความโปร่งใส ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและเสนอความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งช่องว่างดังกล่าวเอื้อต่อการเกิดปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบ ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทั้งด้านงบประมาณ ภาพลักษณ์ และความเชื่อมั่นต่อระบบราชการของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2559)

จากบริบทดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ พุทธิกรรม และคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ควบคู่กับการยึดมั่นในบรรทัดฐานที่ดีของสังคม การลดความเหลื่อมล้ำ และการสร้างความมั่นคงในชีวิตอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการภาครัฐที่ยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงาน หลักธรรมาภิบาลจึงถือเป็นหลักการสากลที่เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า ความเป็นธรรม และการมีส่วนร่วม และได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้เป็นแนวทางในการกำหนด

ยุทธศาสตร์ชาติและการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน และสามารถป้องกันปัญหาการทุจริตและการประทุพติมิชอบได้อย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

ในบริบทของการจัดการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้เป็นหน่วยงานสำคัญที่มีพันธกิจในการจัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกยุคใหม่ การบริหารจัดการศึกษาภายใต้บริบทดังกล่าวจึงจำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีหน้าที่กำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติและบริบทของจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย ทั้งพื้นที่เมือง ชุมชนกึ่งเมือง และพื้นที่ชนบท การบริหารสถานศึกษาภายใต้บริบทดังกล่าวจึงต้องเผชิญกับความท้าทายด้านทรัพยากร บุคลากร และความคาดหวังของประชาชนที่แตกต่างกัน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการเรียนรู้ในระดับพื้นที่ อย่างไรก็ตาม จากการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารภาครัฐที่ผ่านมา ยังปรากฏประเด็นที่สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นระบบ ทั้งในมิติของความโปร่งใส การมีส่วนร่วม การรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งล้วนมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารและคุณภาพการจัดการศึกษาในภาพรวม

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี เป็นหน่วยงานระดับพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของประเทศ และบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีลักษณะพื้นที่ที่หลากหลาย ทั้งเขตเมือง ชุมชนกึ่งเมือง และพื้นที่ชนบท ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายด้านทรัพยากร บุคลากร และความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างระบบบริหารที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้า

มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นที่ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากร เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี จำนวน 218 คน (สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี, 2566)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ บุคลากรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี จำนวน 140 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan, 1970) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลบริหารสถานศึกษา จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน รวมจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

4.2 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4.3 เตรียมอุปกรณ์จดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง

4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตจดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงจากผู้รับการสัมภาษณ์

4.5 บอคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ

4.6 ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

วิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้อันจังหวัดลพบุรี ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี จำแนกตาม ระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F -test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

ความถี่ (Frequency)

ร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143)

t - test แบบ Independent samples

F - test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ผู้เขียนสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักความคุ้มค่า ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ทั้งโดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ จำแนกตาม ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ ตามลำดับ และหลักความคุ้มค่าเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานที่ยึดตามหลักของความถูกต้องตาม

กฎหมาย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งเอื้อต่อการตรวจสอบและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการบริหารงานภาครัฐที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อปฏิบัติ และแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีความเป็นระบบและมีมาตรฐาน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ วรวิทย์ บุญประคม (2565) ซึ่งได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สะท้อนให้เห็นว่า การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับในบริบทของสถานศึกษาภาครัฐ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ทั้งโดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ จำแนกตาม ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ย่อมมีบทบาท ความรับผิดชอบ และมุมมองต่อการใช้อำนาจการบริหารที่ต่างกัน โดยเฉพาะในบริบทของ สกร. ที่มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรใหม่ ทำให้ความคาดหวังต่อระบบการทำงานและความโปร่งใสแตกต่างกันไปตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย โพธิ์ศรี (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัย พบว่า เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าสภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Murray (1996 : 125) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กรณีศึกษาการรับฟังของผู้ให้การศึกษา(นโยบาย การปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนประจำอำเภอ) ผลการวิจัย พบว่า วัฒนธรรมไม่สามารถแยกจากสถาบันและกระบวนการซึ่งรวมตัวกันเป็นกระบวนการบริหาร วัฒนธรรมขององค์กรเกิดขึ้นโดยการประชุมเจรจาและการปรับตัวของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งสามารถอธิบายขอบเขตของมาตรฐานการศึกษาโยงไปสู่กระบวนการบริหารในอนาคต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ Philip. (2005 : 32) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การนำหลักธรรมาภิบาลไป

ประยุกต์ใช้นั้นจะมีความเข้มข้นและรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามโครงสร้างการบริหารและระดับชั้นของการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในระดับนโยบายและการบริหารจัดการระดับสถานศึกษาที่ต้องการความชัดเจนในการตรวจสอบและความโปร่งใสในระดับที่ต่างกัน

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรในสังกัด สกร.จังหวัดลพบุรี ไม่ว่าจะมียุ้งงานมากหรือน้อย ต่างได้รับการปลูกฝังค่านิยมองค์กรและการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายชุดเดียวกัน มีการอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความเข้าใจในมาตรฐานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี สีสารักษ์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ธวัชชัย โพธิ์ศรี (2566) ได้ทำการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านเพศและประสบการณ์ในบางบริบท ไม่ได้ทำให้มุมมองต่อธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี

1. ด้านหลักนิติธรรม มีแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ได้แก่ 1) ควรมีระบบการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงาน (Internal Audit) ภายในสถานศึกษาให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบอยู่เสมอ 2) ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ระบุระเบียบกฎหมาย และข้อบังคับของ สกร. ไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้บุคลากรยึดถือเป็นแนวทางเดียวกัน 3) ควรบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบการเงิน พัสดุ และการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเคร่งครัด 4) ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรที่ชัดเจน ยุติธรรม และผ่านการรับรองจากที่ประชุม 5) ควรกำกับดูแลการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ของ สกร. 6) ควรใช้ศิลปะการจูงใจและวินัยเชิงบวกในการบริหารจัดการเพื่อลดความขัดแย้งในองค์กร 7) ค้ำครองสิทธิและเสรีภาพของบุคลากรและผู้เรียน ไม่ให้เกิดการละเมิดหรือการเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาเป็นองค์กรที่ต้องขับเคลื่อนด้วยระเบียบและกฎหมาย การมีระบบตรวจสอบภายใน (Internal Audit) และ

คู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จะช่วยป้องกันความผิดพลาดและสร้างความเชื่อมั่นในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี เหมะ (2565) เรื่อง แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรให้ความรู้เรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนเพื่อลดความขัดแย้ง

2. ด้านหลักคุณธรรม มีแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม ได้แก่ 1) ควรประพฤติตนเป็นแบบอย่าง (Role Model) ในเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต และความเสียสละในการทำงาน 2) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นประจำ 3) ควรประกาศเกียรติคุณหรือมอบรางวัล "บุคลากรดีเด่น" เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีความขยันและอดทน 4) ควรสอดส่องและป้องกันไม่ให้มีการทุจริตหรือการกระทำผิดวินัยในสถานศึกษาทุกรูปแบบ 5) ควรให้ความสำคัญกับการดูแลสวัสดิการของบุคลากรและนักเรียนอย่างทั่วถึงและเหมาะสมตามความจำเป็น 6) ควรส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดถือความจริงใจและการให้อภัย เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี 7) ควรสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อผู้เรียนอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเป็นศูนย์กลางของศรัทธา การทำตนเป็นแบบอย่าง (Role Model) และการดูแลสวัสดิการบุคลากรด้วยความเท่าเทียม จะช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ บุญประคม (2565) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีและสร้างความตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

3. ด้านหลักความโปร่งใส มีแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส ได้แก่ 1) ควรจัดวางโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ระบุผู้รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน 2) ควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงาน 3) ควรจัดการประชุมชี้แจงแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และผลการดำเนินงานต่อบุคลากรเป็นระยะ 4) ควรใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง 5) ควรมีระบบการจัดเก็บเอกสารและหลักฐานการตัดสินใจที่สามารถเรียกตรวจสอบได้ทันทีเมื่อมีการร้องขอ 6) ควรเปิดเผยขั้นตอนการคัดเลือกหรือการจัดซื้อจัดจ้างอย่างละเอียดผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์หรือช่องทางออนไลน์ 7) ควรปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ลดขั้นตอนที่คลุมเครือ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความโปร่งใสเป็นหัวใจของการตรวจสอบได้

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยเผยแพร่ข้อมูลจะทำให้ชุมชนเกิดความไว้วางใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการชี้แจงงบประมาณให้บุคลากรทราบอย่างทั่วถึงและมีกระบวนการที่ตรวจสอบได้

4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม มีแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) ควรจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2) ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และปราชญ์ชาวบ้านในจังหวัดลพบุรีเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3) ควรเปิดกล่องรับความคิดเห็นหรือช่องทางออนไลน์เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากนักเรียนและผู้ปกครอง 4) ควรแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการโดยดึงบุคลากรจากหลายฝ่ายมาร่วมตัดสินใจในโครงการสำคัญ 5) ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้พื้นที่สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ และจัดกิจกรรมร่วมกัน 6) ควรจัดกิจกรรม "สภากาแฟ" หรือเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของบุคลากรอย่างไม่เป็นทางการ 7) ควรนำข้อมูลจากการประเมินผลงานของสถานศึกษามาวิเคราะห์ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อกำหนดทิศทางในอนาคต ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การบริหารงาน สกร. เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องอาศัยเครือข่ายภาคประชาชน การเปิดเวที "สภากาแฟ" หรือระดมสมองจึงเป็นกุญแจสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Clarke and Vicki (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจ ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้ประชาชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่ตอบโจทย์ความต้องการที่เป็นจริง

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ มีแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ ได้แก่ 1) ควรมอบหมายภารกิจให้แก่บุคลากรตามความรู้ ความสามารถ และความถนัด 2) ควรจัดทำระบบนิเทศ กำกับ และติดตามงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนด 3) ควรวางแผนการดำเนินงานรายปีย่างรัดกุมและสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงาน สกร. 4) ควรใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (Real-time data) ประกอบการตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการ 5) ควรแสดงสปิริตในการยอมรับผิดหากเกิดข้อผิดพลาดในการบริหาร และพร้อมที่จะแก้ไขทันที 6) ควรนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาพัฒนาแผนปรับปรุงงาน (Action Plan for Improvement) ในปีถัดไป 7) ควร

อุทิศเวลาและกำลังความสามารถอย่างเต็มที่ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยไม่
 เลี่ยงความรับผิดชอบ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน
 (Accountability) เป็นสิ่งที่แสดงถึงภาวะผู้นำ การกล้ายอมรับผิดและนำผลประเมิณมา
 ปรับปรุงงานจะช่วยให้องค์กรพัฒนาอย่างก้าวกระโดด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ross (2001)
 ได้ทำการวิจัยเรื่อง กรณีศึกษาการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในประเทศบัลแกเรียในช่วงการ
 เปลี่ยนผ่านจากระบบคอมมิวนิสต์สู่ระบบประชาธิปไตย ผลการศึกษา พบว่า การขาดความ
 รับผิดชอบและการตรวจสอบได้เป็นอุปสรรคสำคัญของการบริหาร และสอดคล้องกับ วรวิทย์
 บุญประคม (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 1
 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายงานให้ชัดเจนเพื่อความรับผิดชอบที่ตรวจสอบ
 ได้

6. ด้านหลักความคุ้มค่า แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า
 ได้แก่ 1) ควรจัดทำทะเบียนคุมวัสดุอุปกรณ์และสำรวจความต้องการใช้งานก่อนการจัดซื้อเพื่อ
 ลดการสะสมของที่ไม่จำเป็น 2) ควรรณรงค์การประหยัดพลังงาน (ไฟฟ้า น้ำประปา) และการ
 ใช้กระดาษอย่างคุ้มค่า (Recycle) ในสำนักงาน 3) ควรบริหารจัดการพื้นที่เรียนรู้และแหล่ง
 เรียนรู้ในสถานศึกษาให้เกิดการใช้งานที่หลากหลายและต่อเนื่อง 4) ควรจัดสรรงบประมาณลงสู่
 การจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียนเป็นอันดับแรก 5) ควรบูรณาการการ
 ทำงานร่วมกับสถานศึกษาใกล้เคียงเพื่อแบ่งปันทรัพยากร (เช่น วิทยากร, อุปกรณ์เฉพาะทาง)
 6) ควรซ่อมบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอเพื่อยืดอายุการใช้งานและ
 ลดงบประมาณจัดซื้อใหม่ 7) ควรประเมินความคุ้มค่าของแต่ละโครงการ (Cost-Benefit
 Analysis) เพื่อพิจารณาว่าควรดำเนินการต่อหรือปรับปรุงในปีถัดไป ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก
 ทรัพยากรทางการศึกษามีจำกัด การบูรณาการใช้พื้นที่ร่วมกับหน่วยงานอื่นและการวิเคราะห์
 ความคุ้มค่า (Cost-Benefit) จึงมีความจำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพลอยสิริ สิริ
 บรรณ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานบุคคล
 ผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการ
 ปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับแนวทางของ ธวัชชัย โพธิ์ศรี (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ที่เสนอให้ใช้
 ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

โดยการศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัย พบว่า 1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน 2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ จำแนกตาม ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ข้อเสนอแนะ 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและแนวทางในการบริหารงานวิชาการ เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 1.2 ด้านหลักความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างรอบด้าน โดยให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็น การตอบสนองต่อข้อเสนอแนะ และการดำเนินงานอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ 1.3 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการโดยมุ่งพัฒนากระบวนการทำงานให้มีความเหมาะสม ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนหรือไม่จำเป็น และให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลงานเป็นหลัก เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุดและเกิดประสิทธิผลในการดำเนินงาน 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรมีการศึกษากาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อย่างครอบคลุม เพื่อให้เห็นภาพรวมของการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่หลากหลาย 2.2 ควรศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติงานและส่งเสริมคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา 2.3 ควรศึกษาแนวทางหรือ

รูปแบบในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กัลยาณี สีสารักษ์. (2563). หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 5(3), 53-67.
- ธวัชชัย โพธิ์ศรี. (2566). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 17(1), 118 -131.
- พงษ์ธร สิงห์พันธ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต, 21(2), 12-21.
- ภารดี เหมะ. (2565). แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 16(1), 223-235.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2563). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วรวิทย์ บุญประคม. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, 8(2), 15-28.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2559). รายงานการพัฒนาระบบข้าราชการประจำปี 2559. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- Clarke,Vicki Clinell Burge. (2001). Unit Search of Good Governance : Decentralization and. Democracy in Ghana. Illinois: Northern Illinois University.
- Krejcie, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970). Determining sample size for research activities. Education and Psychological Management, 30(3)ม 608.
- Kotler, Philip., & Armstrong, Gary. (2005). Principles of Marketing (17thed.). England: Pearson.
- Murray, E. (1996). A Process for Effective Graphic Design Curriculum Development. Dissertation Abstract International, 11(4), 4254 – A.
- Ross, G.J. (2001). A Case Study of an Institution of Higher Education in Bulgaria: The. Transition from Communism to Democracy. Bulgaria.